VIKIPEEDIA

Santali keel

Artikkel vajab vormindamist vastavalt Vikipeedia vormistusreeglitele.
(Miks see märkus siin on?) (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

See artikkel ootab keeletoimetamist.
Kui oskad, siis palun aita artiklit keeleliselt parandada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Santali_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

santali keel (ᱥᱟᱱᱛᱟᱲᱤ)	
Kõneldakse	Nepalis, Bangladeshis, Indias
Kokku kõnelejaid	7,6 miljonit[1]
Keelesugulus	austroaasia keeled munda keeled põhjamunda keeled **santali keel**
Keelekoodid	
ISO 639-2	–
ISO 639-3	sat

Santali keel on Austroaasia hõimkonda munda keelkonda kuuluv keel.

Santali keelt kõneldakse Nepalis, Bhutanis, Bangladeshis ja Indias. Enamik kõnelejaid elab Indias Jharkhandi, Assami, Bihari, Odisha ja Tripura osariigis. Indias kõneleb santali keelt 5 940 000 inimest (loendatud 2001 a.). Kõigis riikides kokku hinnati santali keele kõnelejate arvuks aga 6 218 900.

Santali keel on aglutinatiivne keel.

Santali keele põhisõnajärg on SOV ehk subjekt-objekt-verb.

Sisukord

Arvsõnad santali keeles
Keele ehitus
Ol Chiki tähestik
Vokaalid
Käänded
Keelenäited
Viited

Arvsõnad santali keeles

1 – mit, midok

2 – bar, barea

3 – pe (pɛ), pea

4 – po, ponea

5 – more (mɔ̃ɽɛ̃)

6 – turui

7 – eae

8 – irol (irəl)

9 – are (arɛ), lo

10 – gel (gɛl)

Keele ehitus

Ol Chiki tähestik

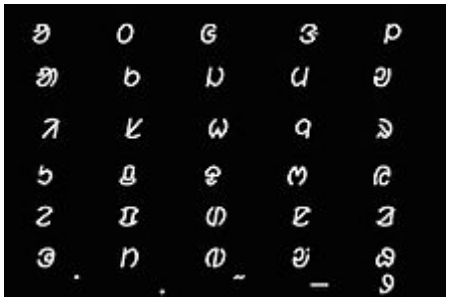

Santali keelel on oma tähestik – Ol Chiki. Kasutatakse ka ladina alfabeeti. Ol Chiki tähestiku lõi Pandit Raghunath Murmu (tuntud ka kui Guru Gomke) 1925. aastal.

Ol Chiki koosneb 30 tähest. Tabelisse on tähed paigutatud kujul: 6 x 5, kus 6 tähte esimeses tulbas on täishäälikud ja ülejäänud 24 tähte kaashäälikud. 5 tähte kolmandas tulbas esindavad aga kahekordseid kaashäälikuid ja seetõttu tuleb tegelikult kokku 29 kaashäälikut.

Diakriitikuid kasutatakse Ol Chikis täishäälikute nasaalsuse märkimiseks.

Vokaalid

Santali keeles on 9 vokaali. Esimesed 6 on näidatud esimeses tulbas Ol Chiki tähestiku tabelis. Ülejäänud 3 vokaali tekivad kui kõrvutada diakriitiline märk Gahla Tudag (" . "), sest see aitabki luua lisavokaale.

Käänded

Kääne	Tunnus	Funktsioon
Nominatiiv	-Ø	Subjekt ja objekt
Genitiiv	-rɛn-ak', -rɛak'	Omaja
Komitatiiv	-ʈhɛn/-ʈhɛc'	Eesmärk, koht
Instrumentaal–lokatiiv	-tɛ	Instrument, põhjus, liikumine
Sotsiatiiv	-são	Assotsiatsioon
Allatiiv	-sɛn/-sɛc	Suund
Ablatiiv	-khɔn/-khɔc'	Allikas, päritolu
Lokatiiv	-rɛ	Tähistab nii kohta kui ka aega

Arvukategoorias eristatakse kolme liiget: ainsus, duaal ja mitmus:

Arvukategooria

Ainsus	Duaal	Mitmus
seta	seta-kin	seta-ko
’koer’	’kaks koera’	’koerad’

Keelenäited

Orak' ko tek' yar kana. – Nad ehitavad maju.

Noa gaDa re tayanko menak' koa. – Selles jões on krokodillid.

Viited

1. https://www.ethnologue.com/language/sat

- http://www.ethnologue.com/language/sat
- http://srpbypst.blogspot.com/2010/03/santali-language-structure_23.html
- http://wesanthals.tripod.com/id45.html

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Santali_keel&oldid=5435021"

Selle lehekülje viimane muutmine: 13:21, 25. august 2019.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.